

آیت الله حاج شیخ محمد علی سنقری حائری

روح الله عباسی
محقق حوزه علمیه قم

اشاره

ثقة الاسلام، الذي هو الى العالی سابق، الشيخ محمد علی الحائری، الهادی الى مكارم الاخلاق، بروية من اليه نفوس و تشتاق و تروح به القلوب و تقر به الاخلاق».

علمای دیگری نیز همچون سید ابوالحسن موسوی اصفهانی، شیخ آقا بزرگ تهرانی، حاج شیخ محمد حسین آل کاشف الغطاء، حاج میرزا محمد قمی مشهور به ارباب، سید جواد طباطبائی تبریزی، سید محمد حسینی فیروز آبادی، سید نورالدین جزایری، سید مصطفی حسینی کاشانی، سید ابوالقاسم خوئی، شیخ محمد علی سیبویه حائری، سید محمد رضا طیبی حائری و شیخ میرزا احمد سیبویه حائری وی را ستوده اند.

تاریخ حوزه های علوم دینی شاهد علمای برجسته و محققین خستگی ناپذیر و تلاشگری بوده است که هر یک در عصر و دوره ای از حیات علمی جامعه اسلامی، با وجود عسرت و تنگناهای مختلف اجتماعی و سیاسی مشعلدار علم و دانش، و پیشتان تحقیق و پژوهش در مقوله های مختلف علمی و دینی بوده اند.

علامه محقق آیت الله حاج شیخ محمد علی سنقری حائری از جمله اندیشمندانی است که زندگی سراسر تتبع و تحقیق و ثمرات ارزنده ای برای جامعه دینی به ارمغان آورده است. امید است این نوشتار مقدمه ای باشد برای شناساندن این چهره ناشناخته حوزه بزرگ کربلا و گردآوری، تنظیم، تحقیق و چاپ آثار این عالم بزرگوار و نیز انگیزه ای باشد برای ترغیب پژوهشگران شیفته و حق جو به مطالعه کامل آثار آن محقق ارجمند.

ولادت

شیخ محمد علی فرزند شیخ محمد حسن همدانی سنقری حائری از علمای کربلای معلی می باشد، که در روز هفتم جمادی الاولی سال ۱۲۹۳ هـ. ق در کربلای معلی به دنیا آمده است [سلمان آل طعمه، معجم رجال الفكر، ۲۲۳].

علماء بسیاری وی و آثار وی را با القاب جلیله ستوده اند: آخوند ملا محمد کاظم خراسانی - صاحب کفایه - درباره ایشان گوید: «العالم العامل و الفاضل الكل الباذل، عمدة العلماء الاعلام و اسوة الفضلاء الكرام، الشيخ محمد علی ابن الشيخ حسنعلی الحائری الهمدانی . . .».

حاج میرزا محمد تقی شیرازی حائری نیز همانند الفاظ صاحب کفایه وی را ستوده است. شیخ الشریعہ اصفهانی نیز درباره ایشان گوید: «العالم العالی، العالی الرواق و المتبحر المحدث البارع،

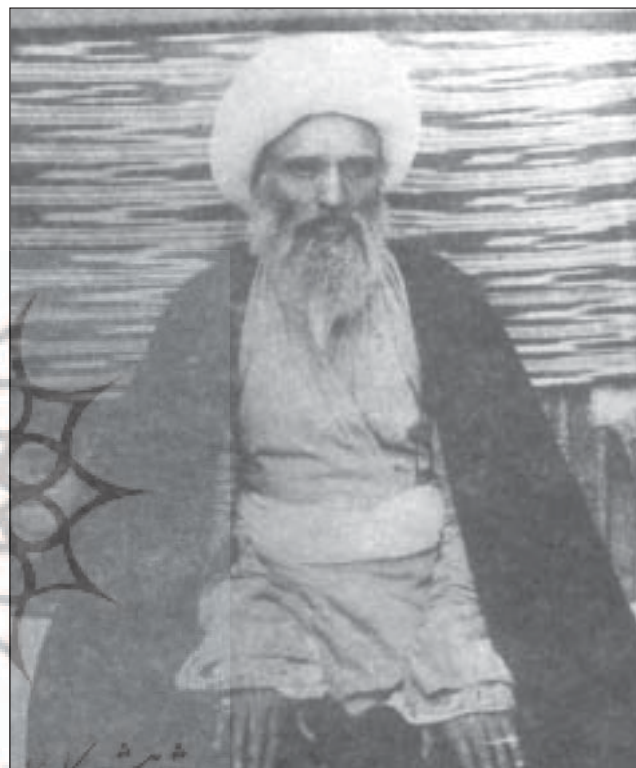
آیت الله حاج شیخ محمد علی سنقری حائری

پدر

پدر وی حاج شیخ محمد حسن همدانی حائری از علماء کربلا و از ادبای اهل فضل می باشد و در کربلای معلی دیده به جهان گشوده است، ولی اجدادشان در اصل همدانی می باشند. وی در کربلای معلی در جانب شرقی صحن امام حسین (ع) کرسی تدریس داشت و از او دیوانی برجای مانده است که به نام مشکاة الولاية المظفری در تهران به چاپ رسیده است.

ازدواج

حاج شیخ محمد علی سنقری حائری در جوانی در کربلای معلی با خانواده ای متدین وصلت نمود که ثمره آن دو فرزند

آیت الله آخوند خراسانی صاحب کفایه از اساتید ایشان بود.

فرزند اول ایشان شیخ احمد که به گفته آقا بزرگ تهرانی از طلاب فاضل کربلا بود. اما دست تقدیر در همان ابتدای جوانی بهار عمرش را به خزان نشانده. هنگامی که حاج شیخ محمد علی سنقری حائری از سفر خود از سنقر به حائر مقدس بازگشت فرزند دلبندهش در اثر بیماری در شب عاشورای حسینی سال ۱۳۴۳ ه. ق دیده از جهان فروبست و حاج شیخ را در عزای خود نشانده. و دختر ایشان تنها فرزند ایشان بود که با سید امین نصرالله ازدواج نمود.

تحصیلات

آنچنان که در شرح حال خود نوشته است، مرحوم سنقری حائری نخست در محیط خانواده و در درون منزل از پدر دانش آموخت و قرآن و تجوید را در نزد ایشان به پایان رساند.

حاج شیخ محمد علی پس از گذراندن دوره مکتب وارد تحصیلات مقدماتی شد و مقدمات علوم را در حوزه کربلای معلی و از محضر اساتید و علمای اعلام زیر بهره برد: از زندگینامه خود نوشت آن مرحوم، ۱؛ سنقری حائری، چهره گشایی دختران امام حسین (ع)، ۹؛ تهرانی، نقیباء البشر، ج ۴، ۱۴۳۱؛ آل طعمه، معجم رجال الفکر، ۱۴۶؛ مرعشی میبدی، اللغالی الجلی، ۸.

۱. حاج شیخ محمد حسن همدانی حائری (د. ۱۳۲۰ ق.):
پدر صاحب ترجمه و صاحب دیوان مشکاة الولاية المظفری
۲. حاج شیخ علی یزدی (د. ۱۳۲۰ ق.): استاد منطق
۳. شیخ موسی کرمانشاهی (د. ۱۳۴۰ ق.)
۴. شیخ علی سیبویه یزدی حائری (د. ۱۳۲۰ ق.): استاد ادبیات مرحوم سنقری

۵. سید میرزا محمد حسین شهرستانی (د. ۱۳۳۵ ق.): صاحب آثاری چون جنة النعیم، الحجة البالغة، الدرّ النضید و دمع العین. اساتید ایشان در دوره های عالی سطح و خارج نیز عبارت است از:

۱. شیخ غلامحسین مرندی (د. ۱۳۴۵ ق.): استاد لمعه، رسائل و مکاسب
۲. سید عبدالله کشمیری حائری: استاد قوانین
۳. سید اسدالله اصفهانی (د. ۱۳۳۷ ق.)
۴. شیخ علی مازندرانی حائری (د. ۱۳۳۹ ق.): صاحب آثاری چون الحجة البالغة، رسالة فی رد الصوفیه، رسالة فی الرد علی القول بوحدة الوجود
۵. مولی اسماعیل بروجردی (د. ۱۳۰۷ ق.): استاد فلسفه
۶. ملا عباس سیبویه یزدی حائری (د. ۱۳۲۹ ق.)
۷. شیخ فتح الله غروی اصفهانی مشهور به شیخ الشریعه (د. ۱۳۳۹ ق.): استاد حدیث و تفسیر
۸. آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (د. ۱۳۲۹ ق.): صاحب کفایة الاصول
۹. میرزا محمد تقی شیرازی حائری (د. ۱۳۳۸ ق.): رهبر انقلاب مردم عراق
۱۰. حاج شیخ محمد تقی اصفهانی مشهور به آقا نجفی (د. ۱۳۳۲ ق.)
۱۱. سید اسماعیل صدر حائری (د. ۱۳۳۸ ق.): صاحب رساله انیس المقلدین
۱۲. شیخ محمد حسن مازندرانی حائری (د. ۱۳۱۷ ق.)

تحصیل زبان عبری و سریانی

از جمله اساتید مرحوم سنقری شیخ محمد صادق ارومی مشهور به فخر الاسلام است، که مرحوم سنقری در نزد وی زبان عبری و سریانی را آموخته است [سنقری حائری، چهره گشایی دختران امام حسین (ع)، ۱۱؛ سنقری حائری، الرسالة العاصمیه، ۵].

محمد صادق ارومی ملقب به فخر الاسلام، در زمره مسیحیان ارومیه و از کشیشان ایشان بود که به اسلام گروید و با توجه به آشنایش با آیین مسیحیت، به نگارش آثاری در رد این آیین پرداخت. بنا به نوشته شیخ آقا بزرگ، وی در زمان ناصرالدین شاه به اسلام

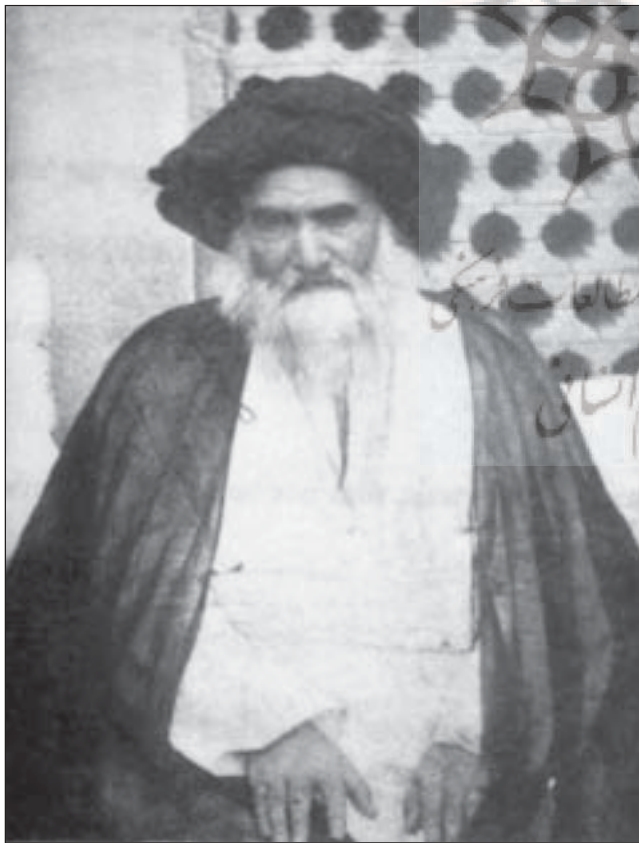
پرداخت و مقبول همه طبقات مردم آن سرزمین گردید. از جمله مجالس ایشان برگزاری مجالس مناظره با افاضل و فحول کرمانشاه و همدان بود.

ایشان به غیر از کارهای تبلیغی در این شهر به تألیف نیز مشغول بود. و در سالهای حضور خود در سنقر کتابهایی را تألیف نمود که از جمله آن آثار، شرح چهل حدیث در مقام و منزلت حضرت زهرا(س) با نام خصائص فاطمة الزهرا(س) بود. ایشان در یکی از جلد‌های آن به حضور خود در شهر سنقر اشاره کرده است.

مرحوم سنقری بعد از چند سال تبلیغ و ترویج دین به زادگاهش کربلای معلی بازگشت و در حوزه درس آیت الله شیخ محمد تقی شیرازی حاضر شد، و از آن بهره‌مند گردید. اما در سنه ۱۳۴۵ ق مردم سنقر طی نامه‌ای که به امضای ۲۱ تن از شخصیت‌های بزرگ سنقر همچون آیت الله حبیب الله پیشوائی رسیده بود، از مرحوم آیت الله نائینی درخواست نمودند که مرحوم حاج شیخ محمد علی سنقری را امر فرمایند تا به سنقر برگردند.

مرحوم سنقری نیز بخاطر درخواستهای مکرر مردم به سنقر بازگشت. ایشان در این شهر با اهل علم و فضل مجلس بحث و مذاکره داشت و همواره گروهی در محضر ایشان حضور پیدا می کردند و از بیانات و تقریرات معظم له استفاده می نمودند.

اقامه جماعت در مسجد قمر بنی هاشم(ع) سنقر
مرحوم سنقری حائری در ایام حضورش در شهر سنقر، در

آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی صاحب وسیلة النجاة

گروید و پس از مذاکره شاه با وی درباره علل تغییر آیینش، شاه او را ملقب به فخر الاسلام کرد.

سفرهای مرحوم سنقری حائری

مرحوم حاج شیخ برای تکمیل دروس خود و نیز ترویج و تبلیغ تشیع و دین حنیف محمدی (ص) سفرهای متعددی نمود و در این سفرها سختی و ناملایمات بسیاری را به جان خویش خرید و تحمل نمود.

اولین سفر مرحوم سنقری به ایران بود که به قصد زیارت مرقد امام علی بن موسی الرضا(ع) انجام شد. وی در این سفر علاوه بر بازدید از بستگان خود در شهر همدان، توانست دیوان مشکاة الولاية المظفری پدر خود را در تهران به چاپ رساند و همچنین در خلال سفر به اصفهان در حوزه درس مرحوم آیت الله شیخ محمد تقی اصفهانی حضور یافت.

ایشان در تهران به محضر محمد صادق فخرالاسلام رسید و زبان عبری و سریانی را از ایشان آموخت.

بازگشت به کربلا

حاج شیخ محمد علی بعد از مدتی به حائر مقدس، کربلای معلی برگشت و به درس آیت الله حاج سید اسماعیل صدر حاضر شد.

حاج سید اسماعیل صدر پس از مدتی مرحوم سنقری را امر فرمود که به بحرین هجرت کند. زیرا در آن زمان در بحرین فرقه‌های ناصبی و مرتدین فعالیت زیادی داشتند و نیاز به آن بود که برای مبارزه با آنان افرادی از علما به آن دیار سفر کنند و شیعیان آن سامان را یاری نمایند.

در اینکه او به این سفر رفت یا نه و اینکه چه زمانی این سفر انجام شد اطلاعی در دست نیست.

هجرت به نجف اشرف

مرحوم سنقری حائری بعد از مدتی که در زادگاهش کربلا به سر برد، بار دیگر تصمیم گرفت که برای کسب علم هجرت نماید. لذا در سال ۱۳۲۶ ق. به نجف اشرف هجرت نمود. وی در این سفر در حوزه درس آیات عظام شیخ الشریعة اصفهانی و آخوند خراسانی شرکت نمود.

هجرت به سنقر

مرحوم سنقری پس از تکمیل دروس از محضر اساتید نجف اشرف به امر آخوند خراسانی در دوره مشروطه، برای ترویج دین و مقابله با ملحدین به سنقر(از نواحی کرمانشاه) هجرت نمود و در بدو ورود به سنقر مورد استقبال مسئولین و علمای آن دیار قرار گرفت.

او در سنقر با تشکیل جلسات و عظ به تربیت و ارشاد مردم

۶. شیخ حسین سیبویه حائری (متولد ۱۳۴۶ ق.).
۷. شیخ احمد سیبویه حائری (خطیب) (متولد ۱۳۳۷ ق.).
۸. شیخ احمد حائری (د. ۱۳۴۳ ق.): فرزند مرحوم سنقری
۹. مرحوم مؤیدی: میزبان ایشان در شهر سنقر

مشایخ روایتی و اجازات امور حسبیه

مرحوم سنقری حائری از حاج شیخ آقا بزرگ تهرانی اجازه روایتی داشت و از چند تن از مراجع و بزرگان حوزه نجف و کربلا نیز اجازه امور حسبیه اخذ کرده بود، که عبارتند از:

۱. آخوند ملا محمد کاظم خراسانی
۲. میرزا محمد تقی شیرازی حائری
۳. حاج سید ابوالحسن اصفهانی
۴. سید مصطفی حسینی کاشانی نجفی

آثار قلمی

مرحوم سنقری حائری پس از بازگشت از سنقر به حائر مقدس اباعبدالله(ع)، گوشه نشینی اختیار نمود و در خانه مشغول تألیف

رساله رضائیه که تقریظ آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی در بالای آن می باشد و استنساخ و کتب مهم شیعی شد و درس عمومی نیز نداشت. نتیجه این زحمات تألیف بیش از ۲۰ عنوان اثر در زمینه های مختلف فقهی، حدیثی، کلامی و تفسیری بود که برخی از این آثار به امضا و تقریظ علمای بزرگ و مراجع شیعه رسیده است، و این بیانگر قوت این آثار است.

مرحوم سنقری تمام آثار خود را به کتابخانه مرحوم سید محمد رضا طبسی حائری سپردند که هم اکنون این کتابخانه در نزد فرزند ارشد و وصی آن مرحوم، آیت الله سید محمد علی طبسی حائری، نگهداری می شود.

آیت الله سید محمد علی طبسی حائری درباره نگهداری این کتابخانه و انتقال آن به ایران می گوید: «مرحوم پدرم این کتابها را به سختی حفظ نمود و ما برای انتقال آنها به ایران با مشکلات زیادی از جمله عبور دادن از مرز مواجه بودیم»

این گنجینه پرارزش که در آن بیش از هزار نسخه خطی موجود است، دو بار فهرست نگاری شده است و با وجود دو بار فهرست نگاری، هنوز تعدادی کتاب خطی فهرست نشده در آن باقی مانده است. مرحله اول فهرست نگاری این مجموعه توسط آیت الله رضا

آیت الله حاج شیخ حسین سیبویه حائری از شاگردان ایشان مسجد قمر بنی هاشم(ع) این شهر به اقامه جماعت می پرداخت و این مسجد را پایگاه فعالیت های خود، از جمله رسیدگی به امور مردم، ارشاد و وعظ و مبارزه با فرقه ضاله بهائیت نموده بود. مردم این شهر خاطرات بسیاری از آن عالم بزرگوار را به خاطر دارند و معنویت و تدین مردم این شهر را مدیون حضور علمایی همچون مرحوم سنقری در این شهر می دانند. از جمله خدمات ایشان در این شهر تربیت شاگردانی همچون مرحوم مؤیدی بود که در غیاب مرحوم سنقری به جای ایشان اقامه جماعت می کرد.

بازگشت به کربلای معلی

مرحوم سنقری پس از سالها تبلیغ و ارشاد مردم بالاخره برای همیشه به موطن اصلی خود کربلای معلی بازگشت. وی پس از بازگشت و اقامت در کربلا مشغول تکمیل کارهای نیمه تمام خود شد و تألیفات بسیاری را به پایان رساند، که بیش از ۲۰ عنوان می باشد و نیز کتابهای بسیاری را استنساخ نمود و شاگردانی را نیز تربیت کرد.

شاگردان

مرحوم سنقری مانند دیگر مدرسین کربلا تدریس عمومی نداشت و این به خاطر اشتغالشان به تألیف و استنساخ کتب مهم شیعی بود. لذا معدود شخصیهایی توانستند از فیض حضور، در درسشان بهره برند، که از جمله ایشان عبارتند از علمای اعلام:

۱. سید محمد رضا حسینی طبسی حائری (۱۳۳۹ - ۱۳۹۲ ق.): صاحب فوائد
۲. سید محمد رضا بهبانی (۱۳۰۶ - ۱۳۸۹ ق.)
۳. سید عبدالحسین موسوی حائری (۱۳۲۰ - ۱۴۱۵ ق.): صاحب آثاری چون جلاء القلوب و مصابیح الهدایة
۴. سید علی نقی طبسی حائری (۱۳۴۲ - ۱۴۲۱ ق.): صاحب کشکول طبسی
۵. سید کاظم قائینی حائری (۱۳۲۰ - ۱۳۷۰ ق.)

آیت الله شیخ احمد سیبویه حائری از شاگردان ایشان

- مجهولی به نام محمد به تاریخ ۱۳۶۹ ق. موجود است.
۷. کلم الطیب [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۳۶۸]: این اثر شرح اسماء حسنی الهی است.
۸. امالی العلوم (امالی و کشکول الادب یا کشکول) [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۵۴]
۹. المشاهد المشرفة و الوهابیون [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۶۴]: این اثر، ردی بر کشف الشبهات محمد بن عبدالوهاب است که تاکنون دو بار به چاپ رسیده است.
۱۰. المشاهد المشرفة و الوهابیون (فارسی) [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۶۵]
۱۱. المسائل الفقیه [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۴۶۵]: این اثر فقه فتوایی مختصری است به عربی و فارسی
۱۲. خصائص الزهراء (س) [تهرانی، نباء البشر، ج ۴، ۱۳۹۶]: این اثر شرح چهل حدیث در بیان مناقب و فضائل حضرت زهرا (س) می باشد. این اثر که یکی از آثار بسیار مهم ایشان است، دارای چهار تقریظ از آیات عظام سید ابوالقاسم خوئی، شیخ محمد علی سیبویه یزدی حائری، سید نورالدین موسوی جزایری حائری و میرزا احمد سیبویه حائری می باشد.
۱۳. الجوهر النضید و العقد الفرید من کلمات قصار الشهد بضر ابن ملجم اللعین العیند اللثالی العلویه [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۵۳]: مرحوم سنقری در این اثر کلمات قصار امام علی (ع) را در چهار بخش کلی و هر بخش شامل فصول متعدد جمع آوری کرده است.
۱۴. جوامع التأویل [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۵۰]: این اثر تفسیری است روایی.
۱۵. خواص السور القرآنیة [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۸۸]:
۱۶. خمیره (رساله خمیره) [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۸۷]: این اثر رساله ای است در حرمت خمیر.
۱۷. رساله در تجوید [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۲۱۱]:

استادی انجام شد، که ایشان توانستند ۴۸۰ جلد کتاب را فهرست کنند. فهرست ایشان در مجله نور علم شماره ۲ دوره دوم، اسفند ۱۳۶۴ به چاپ رسیده است.

مرحله دوم فهرست نگاری کتابخانه حاج سید محمد رضا طیبی حائری که به صورت تفصیلی انجام شده است، توسط حجة الاسلام آقای حافظیان بابلی صورت گرفت که ایشان توانستند تعداد ۸۵۵ کتاب خطی را فهرست کنند.

ایشان دو فهرست تهیه نمودند که هیچکدام تاکنون به چاپ نرسیده است.

نخست فهرست اجمالی که به ترتیب شماره مخزن می باشد و فقط نام کتاب و مؤلف در آن ثبت شده است.

دوم فهرست تفصیلی که به ترتیب حروف الفبا می باشد که در آن تمام مشخصات کتاب موجود است.

امید آنکه در آینده ای نزدیک این دو فهرست ارزشمند به چاپ رسیده، در دسترس پژوهشگران و محققان گرامی قرار گیرد.

در ذیل آثار مرحوم حاج شیخ محمد علی سنقری حائری را مروری می نماییم:

۱. الآیات المأوله بالحجة و الرجعة [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۵]: این اثر کتاب مفصلی است درباره امام زمان (ع) و قیام آن حضرت و رجعت با استفاده از آیات و روایات و کتب شیعی و سنی. شروع تألیف اثر در ۱۳۳۰ ق. بوده است، و مرحوم حاج سید محمد حسینی یزدی فیروزآبادی تقریظی را بر آن نگاشته اند.

۲. دحض البدعة من انکار الرجعة [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۹۰]: این اثر مباحثی پیرامون اصل امامت و اثبات دوازده نفر بودن آنان و نصوص مربوط به امام منتظر (ع) و مسأله رجعت دارد. و با استفاده از روایات و اقوال علمای علمای شیعه و سنی ضروری بودن رجعت را نزد شیعه به اثبات رسانده است.

۳. الالهام فی علم الامام [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۵۳]: این اثر فصولی است چند در علم کلام، شامل: علم ائمه و این که ایشان شهادی بر عباد هستند. مرحوم سنقری به سال ۱۳۵۰ ق. از نوشتن آن فارغ شده است. این اثر مزین به تقریظ مرحوم محمد حسین کاشف الغطاء و سید جواد طباطبائی تبریزی می باشد.

۴. الادعية و التعقیبات [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۲۸]: این اثر شامل تعقیبات و دعاهایی برای رفع دردهاست.

۵. ترشیح الاقلام فی تشریح مصباح الظلام [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۱۱۵]: این اثر شرحی است بر منظومه مصباح الظلم در توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد. وی در ۱۳۵۸ ق. آن را شروع و به سال ۱۳۵۹ ق. به پایان رسانده است.

۶. مرآت العقل [حافظیان، فهرست کتابخانه طیبی حائری، ۴۵۷]:

این اثر کتاب مفصلی است در علم کلام در دو جلد و در اول آن سه تقریظ بر آن از مرحوم سید ابوالحسن اصفهانی به تاریخ ۱۳۴۴ ق. و میرزا محمد قمی به تاریخ ۱۳۴۰ ق. و شخص

این اثر رساله مختصری است در تجوید و قواعد قرائت.
 ۱۸. رساله فی الاستخاره [حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۲۱۵]: این کتاب رساله مختصری است با استفاده از احادیث که آداب، کیفیت و فضیلت انواع استخاره را بیان می‌کند.
 ۱۹. رساله نور «انا انزلناه فی لیلۃ القدر» و علومها و شئونها فی الالهامة [حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۲۲۲]: این اثر رساله کوتاهی است در تفسیر سوره قدر و استفاده از آن در مسأله امامت با استفاده از احادیث که مجموعاً ۸۸ حدیث را شامل است.
 ۲۰. جدول رضاعیه: این اثر جدولی فقهی است در بیان احکام رضاع و آنان که با شیر دادن بر انسان حرام می‌گردند. این اثر به امضای سید ابوالحسن اصفهانی مرجع تقلید شیعه رسیده است.
 ۲۱. المجالس المعادیه فی تفسیر الآیات القرآنیة [تهرانی، الذریعة، ج ۱۹، ۳۶۶]: این کتاب ۴۰ مجلس در تفسیر آیات راجع به معاد می‌باشد.
 ۲۲. العاصمیه [حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۳۰۳]: این رساله در اثبات عصمت خاندان وحی و رسالت و دفاع از آنان است.
 ۲۳. ترجمه رساله عاصمیه [حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۱۰۵]: این کتاب ترجمه‌ای است از رساله عاصمیه مؤلف، که

موضوع آن پیرامون نقد و بررسی روایات ربودن حجاب دختران امام حسین (ع) در اسارت می‌باشد و مرحوم شیخ الشریعة اصفهانی و مهدی آقا حسینی بر آن تقریظ نوشته‌اند.
 ۲۴. کشکول حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۳۶۳
 ۲۵. کشکول حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۳۶۴
 ۲۶. کشکول حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۳۶۴
 ۲۷. کشکول حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۳۶۵
 ۲۸. کشکول الحقائق و المعارف [حافظیان، فهرست کتابخانه طبسی حائری، ۳۶۵]
 ۲۹. رساله ای در غنا

اجازات صادره از طرف ایشان

مرحوم سنقری اجازاتی را برای برخی از شاگردان و محصلین علوم دینی صادر کرده است که عبارتند از علمای اعلام:
 ۱. سید محمد طاهر بحرانی
 ۲. سید محمد رضا طبسی حائری
 ۳. شیخ محمد حسین سیبویه حائری
 ۴. سید عباس کاشانی
 ۵. میرزا احمد سیبویه

وصی مرحوم سنقری حائری

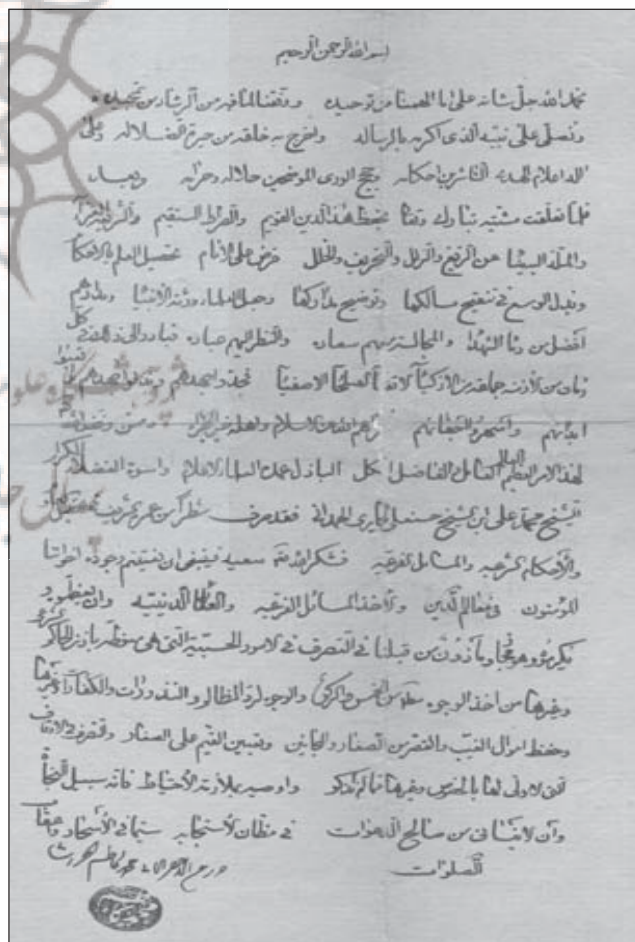
مرحوم حاج شیخ محمد علی سنقری حائری در هنگام وفات، چون فرزند ذکور نداشتند، آیت الله سید محمد رضا طبسی حائری را که از نزدیکترین شاگردان ایشان بود، وصی خود قرار داد. ایشان همچنین تمام آثار خود را به کتابخانه مرحوم سید محمد رضا طبسی حائری سپرد.

درگذشت

مرحوم حاج شیخ محمد علی سنقری حائری بالاخره پس از سالها تلاش و کوشش و تبلیغ شریعت در روز پنجشنبه، ششم محرم الحرام ۱۳۷۸ ق. در سن ۸۷ سالگی بدرود حیات گفت و به لقاء الله پیوست.
 جنازه او پس از تشییع و طواف حرم امام حسین (ع) به حرم حضرت عباس (ع) برده شد و پس از طواف و نماز میت به امامت وصی و شاگرد فاضل آن مرد الهی، آیت الله سید محمد رضا طبسی حائری به خاک سپرده شد.

منابع:

۱. آل طعمه، سلمان، معجم رجال الفكر و الادب فی كربلاء
۲. تهرانی، آقا بزرگ، الذریعة الی تصانیف الشیعة
۳. تهرانی، آقا بزرگ، نقباء البشر
۴. حافظیان بابلی، فهرست کتابخانه طبسی حائری، خطی
۵. حسینی مرعشی میبدی، سید ناصر، اللثالی الجلی
۶. سنقری حائری، محمد علی، چهره گشایی دختران امام حسین (ع)، ترجمه روح الله عباسی
۷. سنقری حائری، محمد علی، الرسالة العاصمیه
۸. سنقری حائری، محمد علی، زندگینامه خود نوشت مرحوم سنقری، خطی

اجازه امور حسبیه آخوند خراسانی به آیت الله سنقری حائری